

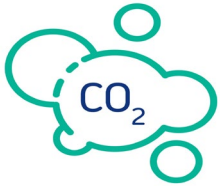
Fuinneamh a shábháil agus tú ag taisteal

*Is féidir lena lán daoine 1
chiliméadar a shiúl laistigh
de 10 nóiméad*

Smaoinigh faoi...

Seo roinnt ceisteanna a chabhróidh le do rang smaoineamh faoin bhfuinneamh a úsáideann siad gach lá agus iad ag taisteal...

1. Nuair a théann tú ar scoil, go dtí na siopaí, nuair a thugann tú cuairt ar chairde, nuair a ghlacann tú páirt sa spórt nó i gcaitheamh aimsire eile - conas a théann tú ann?
2. Cé na saghsanna fuinnimh a úsáideann tú agus tú ag siúl, agus tú ar rothar, nó agus tú i ngluaisteán nó i mbus?
3. Cé na bealaí taistil a dhéanann níos lú dochair don chomhshaol?

Scaoileann gluaisteáin le dé-ocsaíd charbóin nuair a dhónn siad peitreal nó díosal. Is ceann de na gáis cheaptha teasa is cúis le hathrú aeráide í dé-ocsaíd charbóin. Is féidir leat fuinneamh a shábháil má shiúlann tú agus má théann tú ag rothaíocht, in ionad taisteal i ngluaisteán. Cuireann siúl agus rothaíocht feabhas ar do shláinte agus déanann siad níos lú dochair don chomhshaol. Is féidir lena lán daoine 1 chiliméadar a shiúl laistigh de 10 nóiméad. Úsáideann busanna agus traenacha fuinneamh ach is féidir leo i bhfad níos mó daoine a iompar i gcomparáid le gluaisteán, agus mar sin is bealaí níos glaise é iompar poiblí chun taisteal a dhéanamh.

Cén gníomh is féidir leatsa a dhéanamh? Is féidir leat

- Siúl, rothaíocht nó taisteal ar an mbus agus daoine eile a spreagadh chun é sin a dhéanamh freisin - tá sé go hiontach do do shláinte!
- Eolas a chur ar fáil ar iompar poiblí i do cheantar e.g. busanna, traenacha, an DART nó Luas.
- Oiliúint ar rothair a eagrú do do scoil.
- Feachtas a chur ar siúl chun páirceáil rothar agus taisceadáin do rothaithe a chur ar fáil.
- Clubanna siúil nó rothaíochta a eagrú chun taisteal go dtí an scoil, agus mínigh an fáth a bhfuil sé go maith don chomhshaol.
- Tuismitheoirí agus múinteoirí a spreagadh chun carr-roinnt a dhéanamh nó síob a roinnt.
- Daoine a spreagadh chun smaoineamh sula dtaistealaíonn siad ar eitleán, mar go gcruthaíonn taisteal ar eitleán a lán dé-ocsaíd charbóin. Is fiú taisteal ar long nó i dtraein, nó dul ar saoire in Éirinn.

Leideanna do Thiománaithe

- Déanann feithiclí leictreacha níos lú dochair don chomhshaol agus tá siad níos saoire le húsáid. Tabhair cuairt ar an mír 'Feithiclí Leictreacha' ar láithreán gréasáin an SEAI chun teacht ar níos mó eolais: <https://www.seai.ie/blog/electric-car-reviews-2018/index.xml>
- Má tá cúpla rud le déanamh agat, cosúil le siopadóireacht agus taisteal go dtí an scoil, déan iarracht iad a dhéanamh in aon turas amháin seachas an gluasteán a úsáid faoi dhó.
- Déan iarracht chun taisteal ar bhóithre níos ciúine agus ná tiomáin i rith na mbuaicthráthanna tráchta, más féidir.
- Úsáideann tiománaithe níos mó breosla nuair a thiomáineann siad ar ardluas (80 ciliméadar san uair agus go háirithe os cionn 100 ciliméadar san uair) agus déanann sé níos mó truailithe. Déan iarracht tiomáint ar luasanna níos ísle.
- Is féidir le stíl tiomána, atá feasach ar fhuinneamh, breosla a shábháil, agus déanann sé níos lú dochair don chomhshaol agus sábhálann sí airgead.

Eolas breise

Acmhainní do Mhúinteoirí agus Scoláirí	
<i>Láithreáin Ghréasáin</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Chun teacht go leor eolais agus físeán faoi thaisteal níos glaise, tabhair cuairt ar Taisteal na Scoileanna Glasa de chuid an Taisce • Cabhraíonn an Pleanálaí Turais Náisiúnta le daoine aistir a phleanáil trí úsáid a bhaint as iompar poiblí. Is féidir leat Aip an Phleanálaí Turais Náisiúnta a íoslódáil freisin.
Acmhainní do Mhúinteoirí amháin	
<i>Gníomhaíochtaí sa Seomra Ranga</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Marcáil an áit a bhfuil do scoil ar léarscáil. Úsáid an scoil mar lárphointe, agus tarraing roinnt ciorcal timpeall uirthi a thugann fad amach ón scoil le fios (1 chiliméadar, 3 chiliméadar, 5 chiliméadar). Is féidir lena lán daoine 1 chiliméadar a shiúl laistigh de 10 nóiméad. Iarr ar scoláirí a dhéanamh amach cé chomh fada a ghlacfaidh sé ar dhaoine a chónaíonn i ngach ciorcal chun siúl go dtí an scoil. Iarr ar na scoláirí oibriú i ngrúpaí agus an áit a gcónaíonn siad a mharcáil ar an léarscáil agus plé a dhéanamh ar conas a thaistealaíonn siad go dtí an scoil. • Déan suirbhé le deimhniú cé chomh fada a chónaíonn daoine amach ón obair nó an scoil. An bhféadfadh níos mó daoine a bheith ag siúl nó ag rothaíocht? Taispeáin na torthaí agus spreag daoine chun tosú ag siúl nó ag rothaíocht, fiú lá amháin sa tseachtain.

<i>Pleananna ceachta</i>	<ul style="list-style-type: none">• Fiosraigh na hacmhainní múinteoireachta atá ar fáil ón SEAI, físeáin, pleananna ceachta agus acmhainní don chlár bán idirghníomhach san áireamh.• Déan suirbhé ar an trácht trí úsáid a bhaint as an bplean ceachta seo de chuid na Gníomhaireachta um Chaomhnú Comhshaoil.
--------------------------	--